EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 8.7.2021
COM(2021) 358 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määruse (EL) 2019/880 (mis käsitleb kultuuriväärtuste sissetoomist ja importi) artikli 14 lõikele 3

Sisukord

1. SISSEJUHATUS 3
2. SEATUD EESMÄRGID 4
3. PROJEKTI ÜLESEHITUS JA PLANEERIMINE 4
4. EDUSAMMUDE ÜLEVAADE 5
Rakendussätete vastuvõtmine 5
Projekti arendamine – koostöö projektirühmaga 7
Põhimõtete väljatöötamine – projektikirjeldus 7
Projekti sõnastamine – visioonidokument 8
5. VIIVITUSI PÕHJUSTAVAD RISKID 8
6. KOKKUVÕTE 9
I lisa. Mitmeaastane strateegiline planeerimine 10
II lisa. Peamised projektietapid ja oluliste vahe-eesmärkide ajakava 12

SÕNASTIK

Projektikirjeldus	Dokument, milles esitatakse IT-projekti põhjendus ja määratakse kindlaks vajalik eelarve
Visioonidokument	Visioonidokumendis käsitletakse üksikasjalikumalt projektikirjelduses esitatud eeldusi. Selles dokumenteeritakse süsteemi omaniku ja süsteemi tarnija partnerlus ning arusaam süsteemist dokumendi koostamise ajal.
ICG-süsteem	Kultuuriväärtuste impordi süsteem (Import of Cultural Goods system) – kultuuriväärtuste impordi keskne elektrooniline süsteem
TRACES	Kaubanduse kontrolli- ja ekspertsüsteem – Euroopa Komisjoni mitmekeelne veebiplatvorm sanitaar- ja fütosanitaarsertifikaatide väljastamiseks
EU CSW-CERTEX	ELi tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond – sertifikaate käsitlev teabevahetus
MFF	Mitmeaastane finantsraamistik (Multiannual Financial Framework) – ELi pikaajaline eelarve aastateks 2021–2027

1. SISSEJUHATUS

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta määruse (EL) 2019/880[1] (mis käsitleb kultuuriväärtuste sissetoomist ja importi) (edaspidi „määrus“) eesmärk on hoida ära ebaseaduslikku kauplemist kultuuriväärtustega, eelkõige juhul, kui see aitab rahastada terroristlikku tegevust, ning keelata kolmandatest riikidest ebaseaduslikult eksporditud kultuuriväärtuste import liidu tolliterritooriumile.

Määrusega on kehtestatud kohustus esitada teatavate eriti ohustatud kultuuripärandisse kuuluvate kultuuriväärtuste impordi korral impordilitsentsid ja muude vähem ohustatuks peetavate kultuuriväärtuste puhul importija deklaratsioonid ning sellega tagatakse, et liitu importimisel kohaldatakse nende suhtes ühtset kontrolli. Neist dokumendinõuetest on vabastatud teatav erikasutuseks (hariduslikul, teaduslikul või uurimistööga seotud eesmärgil) ettenähtud kultuuriväärtuste import.

Importijate kohustus hankida impordilitsents või koostada ja esitada tollile importija deklaratsioon hakkab kehtima alles siis, kui keskne elektrooniline süsteem (ICG-süsteem) saab töövalmis. Komisjon peab ICG-süsteemi välja töötama hiljemalt 28. juuniks 2025.

Süsteem ei ole ette nähtud mitte üksnes ettevõtjatele formaalsuste täitmiseks, vaid ka teabe säilitamiseks ja vahetamiseks määruse rakendamise eest vastutavate liikmesriikide ametiasutuste (toll ja kultuuriasutused) vahel.

ICG-süsteemi arendamine ja toimimine on tihedalt seotud ka komisjoni ühe teise olulise tollialase algatusega, nimelt ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna sertifikaate käsitleva teabe vahetamise süsteemiga (EU CSW-CERTEX)[2].

EU CSW-CERTEX ühendab liidu muude valdkondade kui tolli formaalsuste täitmiseks loodud ELi kesksed süsteemid riikide tollisüsteemidega, et võimaldada tõendavate dokumentide, kontrollitulemuste ning tolliprotseduuride ja muude menetluste tulemuste digitaalset vahetamist.

Komisjon peab iga 12 kuu tagant alates määruse jõustumisest kuni ICG-süsteemi töövalmis saamiseni esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande selle elektroonilise süsteemi loomisel tehtud edusammude kohta.

Komisjon esitas esimese iga-aastase eduaruande eelmisel aastal[3]. Aruandes kirjeldati komisjoni tegevust esimesel aastal pärast määruse jõustumist, nimelt: a) ettevalmistusi vajalike rakendussätete vastuvõtmiseks ja b) konsultatsioone liikmesriikidega kultuuriväärtustega seotud tolliküsimuste eksperdirühma ja kultuuriväärtuste impordi projektirühma kaudu. Võimalikest riskidest, mis võivad põhjustada viivitusi ICG-süsteemi valmimises ettenähtud tähtajaks, nimetati aruandes ebakindlust, mis on seotud projektile eraldatud töötajatega ja projekti rahastamisega mitmeaastasest finantsraamistikust.

Käesolev teine iga-aastane eduaruanne hõlmab ajavahemikku 2020. aasta juulist kuni 2021. aasta juunini ning selles tutvustatakse vajalike rakendussätete vastuvõtmisel ja ICG-projekti 1. etapi „Põhimõtete väljatöötamine“ rakendamisel tehtud edusamme. Täielikkuse huvides on lühidalt mainitud seatud eesmärke, projekti ülesehitust ja planeerimist, mida on

[1] ELT L 151, 7.6.2019, lk 1–14.
[2] https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/electronic-customs/eu-single-window-environment-for-customs_en.
[3] COM(2020) 342 final.

üksikasjalikult kirjeldatud esimeses iga-aastases eduaruandes. Aruande kokkuvõttes on antud üldine hinnang tehtud edusammudele ja tuvastatud riskidele, mis võivad põhjustada viivitusi.

2. SEATUD EESMÄRGID

ICG-süsteem peab olema töövalmis hiljemalt 28. juuniks 2025, kuna sel kuupäeval jõustub kõikide ettevõtjate jaoks kohustus hankida selle elektroonilise süsteemi kaudu impordilitsents või esitada tollile importija deklaratsioon, et ettevõtjad saaksid kultuuriväärtusi seaduslikult liitu importida[4].

Määrusega on kehtestatud ka **elektroonilise süsteemi üksikasjalikke eeskirju sisaldavate rakendussätete vastuvõtmise tähtaeg 28. juuni 2021**.

Pärast rakendussätete vastuvõtmist ja visioonidokumendi heakskiitmist algab elektroonilise süsteemi arendamise etapp. Kolmandas etapis ühendatakse ICG-süsteem EU CSW-CERTEXiga, et võimaldada dokumentide vahetamist liikmesriikide tollisüsteemidega. Samal ajal korraldatakse koolituskursusi, et tutvustada liikmeesriikide ametiasutustele ICG-süsteemi tööfunktsioone.

Kõrvuti komisjoni muude tegevustega tolli valdkonnas on ka kultuuriväärtuste impordi projekti üksikasjalik kavandamine ette nähtud elektroonilise tolli mitmeaastase strateegiakava 2019. aasta uuenduses[5] (MASP-C 2019. aasta uuendus). Käesoleva aruande I lisas on esitatud MASP-C 2019. aasta uuenduse väljavõte kultuuriväärtuste impordi projekti planeerimisest. Tuleb märkida, et järgmises MASP-C uuenduses ajakohastatakse projekti toimikut, et see kajastaks projekti raames tehtud tegelikke edusamme.

Osa kultuuriväärtuste impordi projektist töötatakse välja ka ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna (MASP-C 2019. aasta uuenduse toimik 1.13) raames, mille peamine IT-süsteem on EU CSW-CERTEX. Käesoleva aruande I lisas on esitatud MASP-C toimiku 1.13 väljavõte EU CSW-CERTEXi planeerimisest.

3. PROJEKTI ÜLESEHITUS JA PLANEERIMINE

Nagu esimeses iga-aastases eduaruandes juba selgitatud, põhineb projekti ülesehitus MASP-C 2019. aasta uuenduses ja selle lisades sätestatud metoodikal, sealhulgas juhtimisskeemil,[6] ELi tolliprotsesside modelleerimise poliitikal[7] ja IT-strateegial[8]. II lisas on esitatud põhjalik tegevuskava, mis sisaldab projekti peamisi etappe ja olulisi vahe-eesmärke.

Kuigi projekt edeneb samal ajal mitmel tasandil, võib selle tinglikult jagada kolme etappi.

1. etapp – põhimõtete väljatöötamine. Kõigepealt koostatakse **projektikirjeldus**, milles esitatakse projekti põhjendus ja määratakse kindlaks vajalik eelarve. Järgmisena koostatakse tegevusprotsesside modelleerimist (*Business Process Modelling* – BPM) kasutades **visioonidokument**, milles esitatakse üksikasjalikum teave projekti ülesehituse, maksumuse, aja ja riski kohta, samuti vahe-eesmärkide, tulemuste ja projektikorralduse teave. Need dokumendid kajastavad arutelusid ja komisjoni koostatava rakendusakti sisu.

2. etapp – süsteemi arendamine. Rakendusakti sätteid järgides ning pärast süsteemi kasutajanõuete ja funktsionaalsete kirjelduste koostamist töötatakse välja süsteemiarhitektuuri

[4] Määruses on „import“ määratletud kui kultuuriväärtuste suunamine järgmistele tolliprotseduuridele: vabasse ringlusse lubamine; ladustamine tolliladudes või vabatsoonides; ajutine import; lõppkasutus, sealhulgas seestöötlemine.
[5] Vt https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/electronic-customs_en.
[6] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex3_en.pdf.
[7] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex4_en.pdf.
[8] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex5_en.pdf.

tehniline kirjeldus. See tehniline kirjeldus hõlmab järgmist: kasutatav arhitektuur, ettevõtjate edastatavad teated, liidesed teiste süsteemidega, katseplaanid jne.

Kui süsteemi projektis on põhimõtted paika pandud ning tabelis 1 loetletud tulemused ehk 1. ja 3. vahe-eesmärk (vt I lisa) on saavutatud, algab põhjalikum töö; **rakenduse ja teenuse kirjeldustes** ning **tehnilises süsteemikirjelduses**, mis on projektikirjeldusest ja visioonidokumendist konkreetsemad, keskendutakse rohkem tehnilistele aspektidele.

3. etapp – kasutuselevõtt ja toimimine. Algab tegelik IT arendusetapp (**ehitusetapp**), millele järgneb **üleminekuetapp**, mille käigus võetakse ICG-süsteemi varased versioonid järk-järgult eri kasutajarühmade jaoks kasutusele ja tehakse katsed tagamaks, et ettevõtjad ja pädevad asutused on 28. juuniks 2025 võimelised süsteemi kasutama ja saanud selleks hea väljaõppe. Sellele etapile järgneb kuuekuuline järelhooldusperiood, mille jooksul süsteemi viimistletakse, et see vastaks tegevusvajadustele, mis võivad ilmneda alles pärast IT-süsteemi kohustuslikuks muutumist, ning et tagada süsteemi sujuv toimimine.

Tuleb märkida, et ICG-süsteem ühendatakse vastavalt komisjoni ettepanekule ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kohta[9] 3. märtsiks 2025 EU CSW-CERTEXi kaudu liikmesriikide tolliasutustega, mis võimaldab kultuuriväärtuste impordiks välja antud dokumentide automaatset tollikontrolli. See tegevus nõuab vastavuskatsete tegemist.

4. EDUSAMMUDE ÜLEVAADE

Rakendussätete vastuvõtmine

Esimeses etapis võttis komisjon vastu[10] elektroonilise süsteemi loomiseks vajalikud rakendussätted. Praktilisest rakendamisest parema ettekujutuse saamiseks konsulteeris ta kultuuriväärtustega seotud tolliküsimuste eksperdirühmas ja kultuuriväärtuste komitees ulatuslikult liikmesriikide esindajatega.

Eksperdirühm on foorum, kus arutatakse kultuuriväärtusi käsitlevate liidu õigusaktide, eelkõige määruse (EL) 2019/880 (mis käsitleb kultuuriväärtuste sissetoomist ja importi) ning määruse (EÜ) nr 116/2009 (kultuuriväärtuste ekspordi kohta)[11] rakendusküsimusi seoses tolliga. Viimati nimetatud määrus on liidu eeskirjade kogum, millega on ette nähtud ka ekspordilitsentside süsteem, mis on kehtinud alates 1993. aastast[12].

Komisjon teavitas kunstituru ühendusi töö edenemisest igal võimalusel, et tagada määruse praktiline rakendamine vastavalt turu tegelikule olukorrale. Vastuvõtumenetluse ametliku etapina tehti rakendusakti eelnõu neljaks nädalaks (24. märts 2021–21. aprill 2021) ka veebis sidusrühmadele tutvumiseks kättesaadavaks.

Rakendusakt koosneb viiest jaost, millest viimane käsitleb ICG-süsteemi loomise ja toimimise üksikasjalikku korda.

ICG tuleb välja töötada komisjoni tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi hallatava süsteemi TRACES iseseisva moodulina. Komisjon peab tagama selle toimimise, hoolduse, toe ning mis tahes vajaliku ajakohastamise või arendamise.

---

[9] Vt lisa järgmise dokumendi juurde: Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja muudetakse määrust (EL) nr 952/2013, COM(2020) 673 final.

[10] Käesoleva aruande koostamise ajal oli komitee määruse eelnõu poolt hääletanud ja see pidi volinike kolleegiumis vastu võetama 2021. aasta juunis.

[11] Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 116/2009 kultuuriväärtuste ekspordi kohta (ELT L 39, 10.2.2009, lk 1–7).

[12] Enne eksperdirühmade loomist Lissaboni lepingu kohaldamiseks toimusid sellised arutelud määruse (EÜ) nr 116/2009 kohases komitees. Eksperdirühma liikmed on enamasti samad asutused, kes osalevad selle määruse kohases komitees.

Nõutavate korrapäraste aruannete koostamiseks ning süsteemi arendamise, toimimise ja hoolduse tagamiseks peab komisjonil olema juurdepääs kõigile ICG-süsteemis sisalduvatele andmetele, teabele ja dokumentidele. Ta tagab ka ICG-süsteemi ja riiklike tollisüsteemide omavahelise ühendamise EU CSW-CERTEXit kasutades.

ICG-süsteemi haldamiseks, arendamiseks, prioriteetide kindlaksmääramiseks ja nõuetekohase rakendamise jälgimiseks peavad liikmesriigid ja komisjon määrama kontaktpunktid.

Väga oluline on, et litsentsitaotlejad/-omanikud või importija deklaratsioonide deklarandid ICG-süsteemis nõuetekohaselt identifitseeritaks. Seetõttu on rakendusaktis nõutud, et ettevõtjad identifitseeriksid end EORI-numbri[13] abil.

Impordilitsentsi taotluste ja importija deklaratsioonide koostamiseks on rakendusakti lisas esitatud andmesõnastik, st teave, mille taotlejad ja deklarandid peavad asjakohaste vormide täitmiseks ja esitamiseks ICG-süsteemi sisestama.

Kuigi alusaktis on viidatud „vormingule“, ei tohiks seda võtta sõna-sõnalt, kuna täidetavad vormid on elektroonilised, mitte tüüpilised paberkandjal dokumendid. Litsentsi, deklaratsiooni või üldist kirjeldust on võimalik välja printida, kuid erinevalt kultuuriväärtuste ekspordi määruses esitatud tehnilisest kirjeldusest võib printimiseks kasutada mis tahes paberit (st kohustuslikud lehekülje mõõtmed, paberi paksuse näitajad ja põimuvad turvamustrid puuduvad). Igal juhul, kui tollil või pädevatel asutustel on vaja litsentsi või deklaratsiooni kontrollida, vaatavad nad seda ICG-süsteemist elektrooniliselt. Lisaks sellele on sellised väljaotsitud dokumendid iseseisvad, mis tähendab, et iga kord, kui dokumendi (või selle koopiaga) tutvutakse, kontrollitakse kooskõlas eIDASe[14] standardiga e-allkirjade kehtivust ja dokumendi terviklikkust.

Paberkandjal dokumentide puhul esinev võltsimisoht sellisel juhul puudub, kuna dokumendid on ICG-süsteemis ja need tehakse tollile EU CSW-CERTEXi kaudu elektrooniliselt kättesaadavaks. Lisaks nähakse rakendusaktiga ette tagatised, milleks on e-templid ja e-allkirjad, millega välditakse sisu ebaseaduslikku muutmist ning kinnitatakse täpne kellaaeg ja kuupäev, mil pädev asutus vormi esitas või sai.

Täpsemalt allkirjastab elektroonilised impordilitsentsid pädeva asutuse eelarvevahendite käsutaja oma e-allkirjaga, neile lisatakse väljaandva pädeva asutuse täiustatud või kvalifitseeritud e-tempel ja need kinnitatakse seejärel ICG-süsteemis täiustatud või kvalifitseeritud e-templiga.

Lisaks märgistab ICG-süsteem litsentsitaotluse esitamise, pädeva asutuse taotluse lisateabe saamiseks, taotleja poolt lisateabe või -dokumendi esitamise, pädeva asutuse otsuse ning 90 päeva möödumise ilma pädeva asutuse otsuseta kvalifitseeritud e-ajatempliga.

Seoses juurdepääsuga ICG-süsteemis olevatele dokumentidele nähakse rakendusaktiga ette, et tollil ja pädevatel asutustel on juurdepääs impordilitsentsidele, mille kohta on otsus tehtud, ning tollile esitatud importija deklaratsioonidele ja üldistele kirjeldustele. Ettevõtjatel on juurdepääs oma litsentsidele, deklaratsioonidele ja üldistele kirjeldustele. Kauplemise hõlbustamiseks võivad nad anda ICG-süsteemis neile dokumentidele juurdepääsu ka teistele isikutele (nt võimalikud kliendid, eksperdid jne).

Komisjon ja liikmesriigid on ICG-süsteemi loomiseks vajalike töötlemistoimingute vastutavad töötlejad. Selleks peavad nad hiljemalt 28. juuniks 2022 sõlmima ühise vastutuse

[13] EORI-number on ettevõtjate registreerimise ja identifitseerimise number, nagu on määratletud komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2015/2446 artikli 1 punktis 18.

[14] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

kokkuleppe.

Rakendusaktiga nähakse ette talitluskokkulepete sõlmimine komisjoni ja liikmesriikide vahel, et sätestada praktilised nõuded ICG-süsteemi kättesaadavusele ja jõudlusele ning tagada talitluspidevus.

Kuigi seda eeldatavasti ei juhtu, on kehtestatud teatavad eriolukorra meetmed juhuks, kui ICG-süsteem ei ole enam kui kaheksa tunni jooksul kättesaadav. Täpsemalt peavad liikmesriikide ICG-süsteemi kontaktpunktid pidama veebipõhist avalikku andmehoidlat, mis sisaldab kõigi ICG-süsteemis väljastatavate dokumentide täidetavaid elektroonilisi vorme. Kui ICG-süsteem või mittekasutatav funktsioon muutub uuesti kättesaadavaks, saavad ettevõtjad kasutada veebipõhises andmehoidlas loodud dokumente sama teabe salvestamiseks süsteemis.

Rakendusakt sisaldab ka teatavaid süsteemi turvalisuse sätteid usaldusväärse ja turvalise toimimise tagamiseks, eelkõige selleks, et kontrollida andmeallikat ja kaitsta andmeid loata juurdepääsu, kaotsimineku, muutmise või hävitamise ohu eest. Kõik andmete sisestused, muudatused ja kustutused tuleb registreerida koos teabega sellise töötlemise põhjuse ja täpse aja ning andmeid töödelnud isiku kohta. Lisaks peavad liikmesriigid teavitama üksteist, komisjoni ja vajaduse korral asjaomast ettevõtjat kõigist ICG-süsteemi tegelikest või oletatavatest turvanõuete rikkumistest.

Projekti arendamine – koostöö projektirühmaga

Komisjon on loonud kultuuriväärtuste impordi tolliküsimuste projektirühma, mis on arutelufoorum liikmesriikide tolliasutuste ja pädevate (kultuuri)asutuste ekspertidele, kellel on kogemusi pärandiga seotud küsimustes litsentsimisformaalsuste täitmisega, eelkõige digitaalselt. Rühm toetas rakendusakti ettevalmistamist ning aitab komisjoni talitustel määrata ICG-süsteemi funktsionaalsete kirjelduste jaoks kindlaks parameetrid ja üksikasjalikud kriteeriumid.

Projektirühma[15] kuulub 18 esindajat 11 liikmesriigist (AT, BE, BG, ES, LV, PT, RO, DE, NL, IT, FR) ning see on praeguseks kohtunud üheksa korda (aruandeperioodil 29. juunist 2020 kuni 28. juunini 2021 neli korda).

Kõnealusel aruandeperioodil tegeles projektirühm eeskätt IT-süsteemi ulatuse, miinimumfunktsioonide ja kasutajanõuete kindlaksmääramisega. Nende arutelude tulemused kajastuvad kõigepealt projektikirjelduses ja seejärel täpsemalt visioonidokumendis.

Põhimõtete väljatöötamine – projektikirjeldus

Euroopa Komisjoni infotehnoloogia ja küberturvalisuse nõukogu[16] kiitis 23. septembril 2020 ja elektroonilise tolli koordineerimisrühm 16. oktoobril 2020 projektikirjelduse märkusteta heaks. Projektikirjelduses on uuritud alternatiivseid lahendusi ja kinnitatud, et tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi hallatav süsteem TRACES on ICG-süsteemi arendamiseks sobivaim platvorm, kuna enamik sertifitseerimis- ja litsentsisüsteemide jaoks vajalikke funktsioone on sellel platvormil hästi välja arendatud.

[15] Üksikasjalikum teave projektirühma volituste ja töö kohta on esitatud komisjoni esimeses eduaruandes COM(2020) 342 final.

[16] Euroopa Komisjoni infotehnoloogia ja küberturvalisuse nõukogu (ITCB) on üldjuhatuse alaline allrühm. See tagab, et infotehnoloogia vahendeid ja investeeringuid kasutatakse tõhusalt ning et tegevusvajadusi toetavad tõhusad, turvalised ja vastupidavad kommunikatsiooni- ja infosüsteemid kooskõlas isikuandmete kaitse põhimõtetega. ITCB jälgib Euroopa Komisjoni digistrateegia rakendamist.

Projekti sõnastamine – visioonidokument

Visioonidokumendis on täpsustatud projektikirjelduses antud esialgset hinnangut ning üksikasjalikult kirjeldatud metoodilist lähenemisviisi, projekti juhtimist ja koostoimet teiste projektidega. Selle tulemusena töötatakse ICG-süsteem välja komisjoni maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi ning tervise ja toiduohutuse peadirektoraadi partnerluses, kasutades nende kahe peadirektoraadi vahelise pikaajalise koostöö ja koostoime võimendavat mõju tolli ja pädevate partnerasutuste vaheliseks koostööks, mis on praeguseks osutunud loomade, toidu ja sööda impordi kontrolli valdkonnas väga edukaks. Visioonidokument on viimistlemise etapis ja peaks saama elektroonilise tolli koordineerimisrühma heakskiidu 2021. aasta juuni lõpuks.

5. VIIVITUSI PÕHJUSTAVAD RISKID

Projekti kokkuvõte

Komisjonile on tehtud ülesandeks töötada kuue aasta jooksul pärast määruse jõustumist välja keskne elektrooniline litsentsisüsteem ja ühendada see liidese abil riikide tolliasutustega. Maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadis peavad selle algatusega tegelema kaks administraatori (AD) ametikohal olevat töötajat, nagu on sätestatud asjakohases finantsselgituses.

Riskid ja nende kirjeldus

ICG-süsteemi rakendamine sõltub asjakohase rahastamise heakskiitmisest ja vahendite eraldamisest maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadis, võttes arvesse selle peadirektoraadi erinevaid prioriteete.

Risk 1 – töötajate jaotus

Komisjoni esialgse ettepanekuga ei nähtud ette IT-süsteemi loomist. Seetõttu ei eraldatud vastavalt vahendeid. Läbirääkimiste käigus ja kaasseadusandjate ettepanekul lisati aga määrusesse ICG-süsteemi loomine, milleks oli vaja sel hetkel ettenägematuid lisavahendeid. 2018. aasta detsembris toimunud lõplikel poliitilistel kolmepoolsetel kohtumistel hinnati, et selle kuueaastase projekti IT-arenduseks on vaja maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadis kaks täistööajaga administraatori ametikohta. Eraldada sai siiski vaid ühe täistööajaga administraatori koha alates 2020. aasta juuli keskpaigast.

Risk 2 – COVID-19 pandeemia

Peale eespool nimetatud riskide mõjutab COVID-19 põhjustatud rahvatervisekriis teataval määral meeskonna suutlikkust projekti ellu viia, eriti aga mõjutab see eksperdirühma ja liikmesriikide projektirühmaga seotud projektitegevusi ja kohtumisi. Kohtumised toimusid virtuaalselt, lühemate päevakordade ja piiratud suhtlusega. Lisaks tuli rahvatervisekriisi tõttu muuta liikmesriikides prioriteetide ajakava, mis vähendas liikmesriikide suutlikkust anda projekti sisendeid ja tagasisidet. Selline mõju sõltub rahvatervisekriisi kestusest.

Risk 3 – ettepanek ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kohta

ICG-süsteemi hea toimimine on seotud edusammudega, mida tehakse seoses komisjoni ettepanekuga ELi tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna kohta, mille eesmärk on sätestada EU CSW-CERTEXi toimimise õiguslik alus. Kõnealuse ettepaneku valitsustevaheline sammas kajastab seda, kuidas toll ja pädevad partnerasutused digitaalselt andmeid vahetavad. Seega juhul, kui kaasseadusandjad jõuavad lõpuks kokkuleppele, mis erineb märkimisväärselt selles ettepanekus sätestatud valitsustevahelisest lähenemisviisist, mõjutab see seda, kuidas ICG-süsteem ja EU CSW-CERTEX omavahel ühendatakse, ning mõjutab ka eespool kirjeldatud ICG-süsteemi rakendussätteid.

Risk 4 – eelarvevahendite kättesaadavus

Uue mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimistest tulenev eelarve ebakindlus muudab edusammude tegemise väga keeruliseks. Tuleb siiski märkida, et mitmeaastase finantsraamistiku läbirääkimiste positiivne tulemus on seda riski alates 2020. aasta lõpust leevendanud ning et eelarve seisukohast on see algatus uue tolliprogrammi raames täielikult kaetud.

Leevendusmeetmed

Maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadis on riskide kohta aru antud.

6. KOKKUVÕTE

Käesoleva teise eduaruandega hõlmatud ajavahemikul on kultuuriväärtuste impordi keskse elektroonilise süsteemi (ICG-süsteem) arendamiseks võetud järgmised põhimeetmed: 1) määruse (EL) 2019/880 rakendussätete vastuvõtmine; 2) sel eesmärgil loodud projektirühma tehtud töö ning 3) ICG-projekti projektikirjelduse ja visioonidokumendi edenemine.

Kuigi komisjon on seni püsinud ajakavas, on tuvastatud mõned riskid, mis võivad põhjustada viivitusi ICG-süsteemi valmimises määratud tähtajaks. Üks risk on ebakindlus seoses projektile eraldatud töötajatega, kuna see sõltub praegustest eelarvevõimalustest ja tolli IT-arenduse üldistest prioriteetidest[17]. Samuti leiti, et ICG-projekti edenemist mõjutas vähesel määral COVID-19 põhjustatud rahvatervisekriis. Täielik mõju sõltub rahvatervisekriisi kestusest.

[17] Näiteks liidu tolliseadustiku digitaliseerimine.

I LISA. MITMEAASTANE STRATEEGILINE PLANEERIMINE

MASP-C tagab IT-projektide tõhusa ja sidusa juhtimise, kuna selles on sätestatud nii strateegiline raamistik kui ka vahe-eesmärgid. Tollipoliitika töörühmas osalevad liikmesriigid toetavad seda, tuginedes elektroonilise tolli koordineerimisrühma antud eksperdinõuandele ja kaubanduse kontaktrühmas kaubandusringkondadega peetud konsultatsioonidele.

Liikmesriigid on elektroonilise süsteemi kavandamist arutanud ja selle heaks kiitnud ning seda on üksikasjalikult kirjeldatud MASP-C 2019. aasta uuenduse toimikus 1.18.

Tabelis 1 on esitatud MASP-C 2019. aasta uuenduse toimiku 1.18 väljavõte kultuuriväärtuste impordi projekti planeerimisest.

Tabel 1. MASP-C 2019. aasta uuenduse toimiku 1.18 väljavõte

	Vahe-eesmärgid	*Eeldatav valmimiskuupäev*
1	**Tegevusanalüüs ja tegevusmudel**	
	- Projektikirjelduse dokument	2020. aasta 4. kvartal
	- 3. tasand (kasutajanõuded, tegevusprotsesside mudel (BPM))	2022. aasta 1. kvartal
	- 4. tasand (funktsionaalsed nõuded, üksikasjalik tegevusprotsesside mudel (BPM))	2022. aasta 1. kvartal
2	**Õigusnormid**	
	- Praegused vastuvõetud sätted*	2019. aasta 2. kvartal
	- Tulevased vastuvõetavad sätted**	2021. aasta 2. kvartal
3	**Projekti algatamise etapp**	
	- Visioonidokument	2021. aasta 2. kvartal
	- Projekti alustamise otsus	2021. aasta 2. kvartal
4	**IT-projekt**	
	- Rakenduse ja teenuse kirjeldused	2023. aasta 2. kvartal
	- Tehnilised süsteemikirjeldused	2023. aasta 2. kvartal
	Ehitusetapp	
	- Tsentraliseeritud teenuste rakendamine	2024. aasta 3. kvartal
	- Teenuste integreerimine riiklike süsteemidega	–
	- Riiklik rakendamine	–
	Üleminekuetapp	
	- Kasutuselevõtt ja levitamine	2024. aasta 4. kvartal
	- Vastavuskatsed	2025. aasta 2. kvartal
5	**Toimimine**	
	- Komisjon, liikmesriikide ametiasutused ja kauplejad	2025. aasta 2. kvartal
	- ELi mittekuuluvad riigid ja ELi-välised kauplejad (vajaduse korral)	–
6	**Rakendamise toetamine (koolitus ja teabevahetus)**	
	- Keskselt väljatöötatud koolitus ja teabevahetus	2024. aasta 4. kvartal
	- Riiklik koolitus ja teabevahetus	2024. aasta 4. kvartal

*Praegused sätted viitavad määrusele (EL) 2019/880.
**Tulevased sätted viitavad rakendussätetele, mis võetakse vastu vastavalt määrusele (EL) 2019/880.

Tabelis 2 on esitatud EU CSW-CERTEXi projekti väljavõte, keskendudes EU CSW-CERTEXi projekti komponendile 2, mis ühendab ICG-süsteemi selle süsteemiga.

Tabel 2. MASP-C 2019. aasta uuenduse toimiku 1.13 väljavõte – EU CSW-CERTEXi projekti komponent 2

	Vahe-eesmärgid	*Eeldatav valmimiskuupäev*
1	**Tegevusanalüüs ja tegevusmudel**	
	- Projektikirjelduse dokument	2017. aasta 1. kvartal
	- Projektikirjelduse lisa	2023. aasta 2. kvartal
	- 3. tasand (kasutajanõuded, tegevusprotsesside mudel (BPM))	2024. aasta 1. kvartal
	- 4. tasand (funktsionaalsed nõuded, üksikasjalik tegevusprotsesside mudel (BPM))	2024. aasta 1. kvartal
2	**Õigusnormid**	
	- Praegused vastuvõetud sätted*	Kehtivad
	- Tulevased vastuvõetavad sätted**	2021
3	**Projekti algatamise etapp**	
	- Visioonidokument	2017. aasta 3. kvartal
	- Visioonidokumendi lisa	2023. aasta 3. kvartal
	- Projekti alustamise otsus	2023. aasta 3. kvartal
4	**IT-projekt**	
	- Rakenduse ja teenuse kirjeldused	2024. aasta 2. kvartal
	- Tehnilised süsteemikirjeldused	2024. aasta 2. kvartal
	Ehitusetapp	
	- Tsentraliseeritud teenuste rakendamine	2024. aasta 3. kvartal
	- Teenuste integreerimine riiklike süsteemidega	Alates 2024. aasta 4. kvartalist
	- Riiklik rakendamine	Alates 2024. aasta 4. kvartalist
	Üleminekuetapp	
	- Kasutuselevõtt ja levitamine	2024. aasta 4. kvartal
	- Vastavuskatsed	Alates 2025. aasta 1. kvartalist
5	**Toimimine**	
	- Komisjon, liikmesriikide ametiasutused ja kauplejad (NB! See on toimimiskuupäev komisjoni jaoks, liikmesriigid teevad alates 2020. aasta 2. kvartalist vastavuskatseid)	2025. aasta 2. kvartal
	- ELi mittekuuluvad riigid ja ELi-välised kauplejad (vajaduse korral)	–
6	**Rakendamise toetamine (koolitus ja teabevahetus)**	
	- Keskselt väljatöötatud koolitus ja teabevahetus	–
	- Riiklik koolitus ja teabevahetus	–

*Praegused sätted viitavad määrusele (EL) 2019/880.
**Tulevased sätted viitavad rakendussätetele, mis võetakse vastu vastavalt määrusele (EL) 2019/880.

II LISA. PEAMISED PROJEKTIETAPID JA OLULISTE VAHE-EESMÄRKIDE AJAKAVA

